

समी तस्य भगवतो अरहतो सम्पा सम्बुद्धस्य

आनन्दकुटी

आनन्दभूमि

१. आनन्दकुटी, एतच्छास्त्रालयस्य वि -
 २. श्रीगणेशाय नमः -
 ३. श्रीगणेशाय नमः -
 ४. श्रीगणेशाय नमः -

५. श्रीगणेशाय नमः -
 ६. श्रीगणेशाय नमः -
 ७. श्रीगणेशाय नमः -
 ८. श्रीगणेशाय नमः -
 ९. श्रीगणेशाय नमः -
 १०. श्रीगणेशाय नमः -

(आनन्दकुटी विहार गुठीको मासिक मुख-पत्र)

चैत्र
 वर्ष-१
 अंक-१२

नं० सं० १०६४
 इ० सं० १६७४

वार्षिक १-
 यो अंकको
 -१५०

ग्राहक महानुभावपित विशेष सूचना

आनन्द भूमिया न्हापायागु अंकनिसें ग्राहकजुया दीपनिगु ग्राहक ल्हापं थ्वहे फिनिगुगु अंकनिसें दच्छिया ल्हापं फुत । हानं मेगु दंयात नं ग्राहक ल्हापं इले हे "आनन्द भूमि" कार्यालये छ्वया हया दीसा, छिकिपिनिगु सेवा मदिकक यानावं यंका च्वने फइ ।

छिकिपिनिगु ग्राहक ल्हापं दां हुलाकं छ्वयाह्य् मछिसा क्वे च्वया तयापिं जिमि प्रचारकर्पित बुक्येयाना बियादिसं ।

१. ललितपुर	- श्री हेराकाजी सुइका, नागबहाल
२. ख्वप	- श्री सम्यकरत्न बज्राचार्य व श्री संघरत्न शाक्य
३. बलम्बु	- श्री धनकृष्ण वैद्य
४. बनेपा	- श्री हरिभक्त नकमि
५. धौख्य (धुलिखेल)	- श्री भिक्षु धम्मानन्द
६. त्रिशूली	- श्री धर्मरत्न शाक्य
७. भिम्फेदी	- श्री गोविन्दनारायण, हलुवाई पसल
८. पोखरा	- धर्मशीला अनागारिका
९. पाल्पा तानसेन	- भिक्षु शाक्यानन्द महास्थविर
१०. बुटवल	- भिक्षु चुन्द स्थविर
११. चैनपुर	- श्री चन्द्रज्योति शाक्य,
१२. कालिम्पोङ्ग	- श्री रत्नप्रसाद उपासक, व्यवस्थापक
१३. सिधुलिबजार	- श्री सीताराम प्रधान, आनन्द भूमि कार्यालय
(आनन्दकुटी स्वयम्भू, काठमाडौं)

विषय सूची

१. बुद्धवचनमृत		१
२. शान्तिको खोज	- श्री नीलकण्ठ पण्डित	२
३. आचार्य भिक्षु अमृतानन्दस्थविरज्यूको संक्षिप्त परिचय		३
४. संसार नित्य मखु	-संघनायक प्रज्ञानन्द महास्थविर	५
५. एक पत्र	-श्री चूडानाथ भट्टराय	६
६. कर्म फल	-श्री सम्यकरत्न बज्राचार्य	७
७. बसं बौद्धतीर्थ यात्रा-२	-भिक्षु अश्वघोष	८
८. How to Follow a Religion	-Ven. K. Dhammanand, Malaysia	११
९. बौद्ध गतिविधि		१३

आनन्द भूमि

“चरथ भिक्खवे चारिकं बहुजनहिताय बहुजनसुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय
हिताय सुखाय देवमनुस्सानं । देसेथ भिक्खवे धम्मं आदिकल्याणं मज्झेकल्याणं सात्थं
सव्यञ्जनं केवल परिपुण्णं परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेथ ।”

(महावग्ग-विनयपिटक)

भिक्षुहरू ! बहुजन हितको लागि, बहुजन सुखको लागि, विश्वमाथि दयाको लागि, देव र
मनुष्यहरूको हित, सुख र कामको लागि घुम । भिक्षुहरू ! आरम्भ, मध्य र अन्त समयसम्म
कल्याण हुने धर्मको अर्थ र भाव सहित उपदेश दिएर सम्पूर्ण परिशुद्ध ब्रह्मचर्य (धर्म) को प्रकाश
पार ।

सम्पादक मंडल—

भिक्षु अश्वघोष, श्री वटुकृष्ण, 'भूषण' श्री न्हुल्लेवहादुर बज्राचार्य

वर्ष १	आनन्द कुटी	चैत्र २०३० बुद्ध सम्वत् २५१७	स्वयम्भू	अंक १२
--------	------------	---------------------------------	----------	--------

बुद्धवचनमृत—

साँवो बोल, सबैलाई मनपर्ने बोलि बोल तर साँचो कुरा पनि कसैलाई मनपर्दैन
भने त्यस्तो कुरा कहिल्यै नबोल, (मझिमनिकाय) ।

मलाई थाहा भयो कि यो धर्म गम्भीर छ, अरूलाई समझाई बुझाईदिन कठिन छ,
बुझ्न गाह्रो छ, सूक्ष्म विचार गर्नाले मात्र मगजमा घुस्न सक्छ, शान्त छ, उत्तम छ,
श्रेष्ठ छ, केवल तर्कले मात्र यसलाई प्राप्त गर्न मुश्किल छ र बुद्धिवान पण्डितले मात्र
बुझ्न सक्छ ।

(महावग्ग विनयपिटक)

शान्तिको खोज

श्री नीलकण्ठ पण्डित

प्रासादको उज्याला कोठाहरूमा,
प्राङ्गणको अतुलनीय उद्यानको सजावटमा
यसोधराको यौवनले प्रफुल्लित भएको बदन कान्तिमा
राहुलको बदनबाट निस्केको मन्द मुस्कानमा
नाट्य शालामा निशंकोच यौवन प्रदर्शन गर्ने नटीहरूमा
सिद्धार्थले शान्ती खोजे तर भेटन पाएनन्

गोमेध अश्वमेध नरमेध आदि यज्ञद्वारा
स्वार्थपूर्तिको र वैमनस्य फैलाउने समाजमा
निर्दोषी प्रजामा दण्ड प्रहार गर्न स्वार्थपूर्ण साधनमा
बाँच्न नचाहने सिद्धार्थले शान्ति खोजे पाएनन् भेटेनन्

अनि सिद्धार्थ शान्तिको खोजमा प्रासाद त्यागेर गए अरण्यमा
भोका थिए उनी ज्यादै, शान्तिको भोज लगाउने विचारमा,
कोशिश गरे भोके भए कति दिन, तर पनि शान्ति मिलेन,
तैपनि यसको अनुसन्धान गरी शान्ति प्राप्त गरी
बुद्ध भए, उनीता तर सबैमा शान्ति मिलेन,

प्रचार गरे प्रसार गरे पहाडको पखेरा र कन्छरामा
शान्तिको दियो बल्दै गयो, शान्ति मिल्यो बुद्धधर्ममा
चेलाहरू सहश्र बने बौद्धमार्गी करौडौं बन्दै गए
खोजौं शान्ति गरौं न क्रान्ति बुद्धोपदेशी बन्ने भए ।

आज बुद्ध छैनन् नभए पनि उपदेश
सूर्यको किरण बादलले छोपे पनि उज्यालोपना हुन्छ,
आज विश्व भरि बुद्धधर्म प्रसस्त फैलिएको छ
शान्ति भने किन हो ? बैलिएको छ ।

आचार्य भिक्षु अमृतानन्दस्थविरज्युको संक्षिप्त परिचय

शाक्यकुलका भिक्षु अमृतानन्दजीको जन्म सन १९१८ अर्थात् वि. सं. १९७५ मा पाल्पा तान्सेन भिम्सेन टोलमा भएको थियो। वहाँको पिताको नाम हीराकाजी शाक्य र आमाको नाम श्रीमती टिकामाया।

वहाँको उमेर करीब ११ वर्षको अवस्थामा वहाँको आमा र बाबु दुवै स्वर्गारोहण हुनु भएको थियो। वहाँको १४ वर्षको उमेरमा विवाह भएको थियो र १८ वर्षको उमेरमा आफ्नी गर्भिणी धर्मपतिनलाई छाडी सन १९३६ मा अर्थात् वि. सं. १९९३ मा कुशीनगरमा बौद्ध धर्मानुसार श्रमण दीक्षा लिनु भएको थियो। सन १९३६ मा नै वहाँ आफ्नो एक आचार्यका साथ प्रचारको निमित्त पूर्वीय नेपाल भोजपुर इलाकामा जानु भएको थियो र धर्मप्रचारको काम गर्दा वहाँहरूलाई ३॥ महीनासम्म जेलमा राखी पछि देशबाट निकाला गरिएको थियो।

भिक्षु अमृतानन्दजी गृहस्थ बालक कालमा बडो चण्ड तथा शूरो हुनुहुन्थ्यो। श्रमण जीवनमा पनि वहाँ सहधर्मीहरूको र गुरुजनहरूको सेवा शुश्रूषा गर्न पछाडि हटनुहुन्नथ्यो। जस्तोसुकै किशिमको कठोर भन्दा कठोर कामबाट पनि पछाडि हटनुहुन्नथ्यो। वहाँले आफ्नो धर्मको अध्ययनका प्रायः आफै गर्नुहुन्थ्यो। अन्य विषयमा पनि कुनै कलेज वा स्कूलमा पढनु नभएता पनि स्वयं आवश्यक अध्ययन गर्नु भएको छ। वहाँले बौद्ध धर्मको विशेष अध्ययन लंकामा गर्नु भएको हो। बर्माका पनि वहाँ केही दिन बस्नु भएको थियो।

सन १९३७ देखि वहाँले पाली वाङ्गमय त्रिपिटक पालीको अध्ययन गर्नु भयो र सन १९४० मा लंकाका

सुप्रसिद्ध बौद्ध विशारद वज्रज्ञान महानायक महास्थविरका समक्ष भिक्षु-दीक्षा प्राप्त गर्नु भयो।

काठमाडौंमा वहाँ सर्वप्रथम सन १९४२ मा आउनु भएको हो। त्यसबखत नेपालमा शुक्रराज शास्त्री आदि व्यक्तिहरूलाई दिइएको प्राण दण्डद्वारा समाजमा बडो हलचल तथा भयभीतको वातावरण फैलिरहेको थियो। चार जना मानिस एकत्रित भई कुरा गर्नु हुँदैनथ्यो। यस्तो बखतमा भिक्षुजीले स्वयम्भू पर्वस्थानमा एक महिनासम्म बौद्ध धर्मको व्याख्यान गर्नु भयो र त्रसित जनतालाई अनेक तरहबाट आशवासन दिलाउनु भो।

क्रमशः नेपाली समाजमा धार्मिक र सांस्कृतिक तथा विशेष गरी नेवारी भाषा भाषीहरूको बीचमा बाकी जागृतिको भावना फैलाउने विशेष श्रेय वहाँलाई नै छ। त्यसबेलादेखि आजसम्म आफ्नो धार्मिक र सामाजिक सेवा र प्रचारको काममा भिक्षुजी दत्तचित्त हुनु भएको छ।

सन १९४४ मा श्री ३ जुद्धशम्सेरको पालामा भिक्षुहरूलाई निष्काशन हुँदा वहाँ सारनाथमा हुनुहुन्थ्यो। नेपालबाट भिक्षुहरूलाई निष्काशन गरेकोमा वहाँलाई सारै चोट लाग्यो र लंकामा आफ्नो गुरुज्युकाहाँ गई अनेक प्रयत्न गरी सन १९४६ मा लंकाबाट विश्व विख्यात नारद महास्थविरका नायकत्वमा एक शिष्टमण्डल लिएर आए। यसै अवसरमा भिक्षुजीले त्यसबखतका प्रधानमन्त्री श्री पद्मशम्सेर जंगबहादुर राणासित वार्तालाप गरी निष्कासित भिक्षुहरू मध्ये धर्मालोक भिक्षुलाई नेपालमा आउन पाउने व्यवस्था मिलाएपछि फेरि प्रधानमन्त्री श्री मोहन शम्शेर जंगबहादुर राणाको शासनमा बाँकी सबै भिक्षुहरूलाई

नेपालमा वापस आउन हुने प्रबन्ध गराउनमा सफलता पाउनु भयो । प्रधानमन्त्री श्री मोहन शम्शेरद्वारा नै सर्व-प्रथम नेपालमा वैशाखपूर्णिमाको दिन बौद्धहरूको निमित्त छुट्टिको प्रबन्ध भएको हो । श्री मोहन शम्शेरकै पालामा लंकाबाट प्रदत्त सर्वज्ञ बुद्धको अस्थिधातुको स्थापना गरी श्री लंका चैत्य नामक एक चैत्य आनन्दकुटीमा निर्माण भएको हो । यस्तै उहाँको प्रयासबाट सर्वप्रथम सन १९४६ मा यटबाबहाल काठमाडौंमा सार्वजनिक सभागर्ने मध्ये पहिलो स्थान प्राप्त गर्नु भएको थियो ।

सन १९५१ मा स्वर्गीय श्री ५ महाराजाधिराज त्रिभुवन वीर विक्रम शाहदेवका सभापतित्वमा भएको वैशाखपूर्णिमाको एक विशाल सभामा भिक्षुजीले वैशाख-पूर्णिमाको दिन सर्वसाधारण जनताको लागि छुट्टि दिइयोस्” भन्ने मांग गर्नु भएको र स्वर्गीय श्री ५ महाराजाधिराज सरकारबाट सोही दिन भिक्षुजीको मांग पूरा गरी नेपाल भरमा वैशाख पूर्णिमाको दिन सर्वसाधारण जनताको लागि छुट्टीको घोषणा भएको हो । यसैप्रकार भिक्षुजीले स्वयम्भूमा कुनै प्राणीको हिंसा गर्न नपाउने प्रस्ताव पनि पेश गर्नु भएको थियो । त्यसमा पनि सफलता पाउनु भयो ।

सन १९४४ मा नेपालको धर्मोदय सभाको स्थापना सारनाथमा भएको थियो । सभाको स्थापना भएदेखि वहाँले सभाको अवेतनिक सेक्रेटरीको कार्यभार संभाल्नु भएको थियो । वहाँले धर्मोदय सभा र नेपालको प्रतिनिधित्व गरी सन १९५० मा लंकामा भएको विश्व बौद्ध सम्मेलनमा र सन १९५२ मा जापानमा भएको द्वितीय विश्वबौद्ध सम्मेलनमा नेपाली प्रतिनिधिको नेतृत्व गर्नु भएको थियो । सन १९५४ मा रंगूनमा भएको तृतीय विश्वबौद्ध सम्मेलनमा पनि नेपाली प्रतिनिधिहरूको उपनेताको रूपमा नेतृत्व गर्नु भएको थियो । १९५४ मा नै रंगूनमा भएको छट्टसंगायनमा

संगीति कारकको रूपमा जानु भएको थियो र नेपाल सरकारको तरफबाट प्रतिनिधित्व पनि गर्नु भएको थियो ।

सन १९४९ मा नयाँ दिल्लीमा भएको हिन्दी साहित्य सम्मेलनद्वारा आयोजित भारतीय राष्ट्र भाषा व्यवस्था परिषदको सम्मेलनको लागि नेपालको प्रतिनिधित्व पनि गर्नु भएको थियो ।

भिक्षु अमृतानन्दजी अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ सभाको सचिव पदमा पनि कतिपय साल बस्नु भएको थियो । वहाँकै प्रयासद्वारा सारिपुत्र तथा महामौद्गल्यायन महास्पविरहरूको पवित्र अस्थिधातु नेपालमा ल्याइएको हो ।

भिक्षुजी वर्तमान नेपाली बौद्धहरूका एक विशिष्ट अन्तर्राष्ट्रिय ख्याति प्राप्त बौद्ध नायक हुनुहुन्छ । वहाँले नेपाली मध्यम वर्गहरूको सेवाका लागि आनन्दकुटी विद्यापीठ नामक एक बौद्ध बोर्डिङ स्कूल २००८ सालमा स्थापना गर्नु भएको हो, त्यस्तै २०२० सालमा आनन्दकुटी साइन्स कलेज पनि । वहाँ धर्मोदय पत्रिकाको प्रकाशक पनि हुनुहुन्छ । वहाँले दक्षिण पूर्व एशिया देशहरूको भ्रमण गरी राम्रो ख्याति प्राप्त गर्नु भएको छ । वहाँ एक नेपालको यथार्थता र बौद्ध धर्मको प्रचारक हुनुहुन्छ । स्वर्गीय श्री ५ महेन्द्रको समयमा वैशाख पूर्णिमाको दिन नेपाल अधिराज्य भरी हिंसा बन्द गराउने काममा वहाँले नै अग्रगण्य स्थान पाउनु भएको विश्वास गरिन्छ । यो हिंसा बन्द नहुञ्जेलसम्म प्रत्येक वैशाख पूर्णिमाको दिन हिंसा बन्द गरियोस भन्ने प्रस्ताव राख्नुहुन्थ्यो ।

सन १९५५ मा नालन्दा पालि इन्स्टिटुटको पालि आचार्य परीक्षामा फष्ट दिविशनमा उत्तीर्ण हुनुभयो । वहाँलाई सन १९५५ मा लंकाका भिक्षु संघबाट “नेपाल शासन शोभन श्री धर्मरक्षित” भन्ने पद प्रदान गरिएको छ । वहाँ पालि भाषा र थेरवादी बौद्ध धर्मको विद्वान हुनुहुन्छ ।

संसार नित्य मखु

मुंम्ह-संघनायक प्रज्ञानन्द महास्थविर

बुद्धं सरणं गच्छामि, धम्मं सरणं गच्छामि, संघं सरणं गच्छामि ॥

स्वप्न हे मखुला थ्व संसार म्हिग तिति खंपि थौंमखना ॥धु॥

अजा अजि जिज्ञातिपि, देहान्ते लः मि, जुया वन ॥

धन रत्न दुगु सम्पत्ति, ज्वना मवं नापं वाना वन ॥१॥

स्वप्न हे मखुला थ्व संसार म्हिग तिति खंपि थौंमखना ॥धु॥

म्हिग म्हीग खंगु मिखा न्हेपं, थौं जि खंके मफया वन ॥

त्राहिमाम् हे तथागत, ग्वन्हु जक च्वने दै थ्व जीवन ॥२॥

स्वप्न हे मखुला थ्व संसार म्हिग तिति खंपि थौंमखना ॥धु॥

नुनेथे संसारे सनाजूपि, अन वं थन वं मदया वन ॥

दृष्टान्त मिखां खंक खंक हिं हुं धायेगु गनं वल ॥३॥

स्वप्न हे मखुला थ्व संसार, म्हिग तिति खंपि थौंमखना ॥धु॥

मसियावन फुक फाक, लीया नं लुंथे भापा च्वन ॥

च्वने त्योगु संसार थ्व मखुत, नरकागिनेथे जुया वल ॥४॥

स्वप्न हे मखुला थ्व संसार म्हिग तिति खंपि थौंमखना ॥

वहाँले नेवारीमा मात्र होइन परन्तु नेपालीमा पनि पुस्तक-
हरू लेख्नु भएको छ, सो क्रमलाई वहाँले अहिलेसम्म जारी
नै राख्नु भएको छ । वहाँ अंग्रेजी, हिन्दी, लांकिक र पाली
भाषा बोल्नु सक्नुहुन्छ । बीसवि शदीको नेपालमा बौद्ध
धर्मको पुनरुद्धार र पुनर्जागरण ल्याउनाको श्रेय श्री भिक्षु
अमृतानन्द महास्थविरलाई विशेष रूपले छ । वहाँ एक
व्यक्त तथा मधुर कथिक पनि हुनुहुन्छ । बुद्ध धर्मको
संरक्षण र संवर्धनको लागि आनन्दकुटी विहार गुठीको

स्थापना पनि गर्नु भएको छ ।

हाल वहाँ त्रिपिटक पालि साहित्यद्वारा विभिन्न
विषयहरूको वर्गीकरण गरी संकलन गर्ने अभियानतिर
लाग्नु भएको छ । अहिलेसम्म वहाँको संकलित मोटा
ग्रन्थहरू मध्ये बुद्धकालीन ब्राह्मण, बुद्धकालीन गृहस्थी,
बुद्धकालीन राजपरिवार, बुद्धकालीन महिलाहरू र बुद्ध-
कालीन परिव्राजकहरू प्रकाशित भइसकेका छन् र बुद्ध-
कालीन श्रावक चरित्र प्रेसमा जाने अवस्थामा छ । ★

एक पत्र

चूडानाथ भट्टराय

भदन्त आचार्य महास्थविर भिक्षु अमृतानन्दज्यूले पाली वाङ्मय मथेर नेपाली वाङ्मयमा ग्रन्थरत्नहरू जुन उपहार दिनु भयो, यसले उहाँलाई नेपाली भाषाले कहिले बिसर्ने भएन । बौद्धकालका ब्राह्मण, गृहस्थी, राजपरिवार, महिलाहरू तथा परिव्राजकहरूलाई परिचय गराइदिन उपयुक्त ग्रन्थहरू समर्थन हुने छन् । पाँच भागमा लेखिएका यी संग्रहलाई पञ्चरत्न ठानेको छु । यी ग्रन्थ मैले अध्ययन गर्दा बडो परिश्रम पूर्वक अनुसन्धान र परिशीलन गरी लेखिएका छन् । उहाँको पाली साहित्यको विद्वत्ता र उहाँको त्याग तपस्याबाट मात्रै यस्तो महत्वपूर्ण कार्य सम्पन्न हुन सकेको हो । यस्तो स्तुत्य साहित्य सेवा गर्ने मेरा आदरणीय भदन्त भिक्षुमा जति श्रद्धा अभिव्यक्त गर्दा पनि मन अघाउँदैन ।

उहाँले नयाँ बाटो देखाउनु भएर पहिलो देशिक हुनु भएको छ यस मार्गमा । अरू विद्वानबाट पनि यस्तै सुकार्य भए कति राष्ट्रलाई उपलब्धि हुने थियो । वैदिक कालदेखिनका समाजका गण्यमान्य व्यक्तिका आदर्शलाई यसरी नै भाग भागमा नेपाली साहित्यमा स्थान दिन सके समाजको कति ठूलो उपकार हुने थियो भन्ने लाग्छ । कामभन्दा कुरा नगरी सेवाब्रत लिने यहाँ कति पाइन्छन् र उहाँबाट नयाँ क्षितिजमा आशाको किरण देखा परेको ठानेको छु ।

सबै भिक्षु सन्यासी हुँदैनन्, फेरि सबै विद्वान पनि ती छैनन् र भएकाले पनि तपस्या गरेर लोकहित भावनाले यस्तो सेवा गर्न तत्पर हुँदैनन् । हाम्रा आचार्य भिक्षु अमृतानन्दलाई विहार गुठीले सहयोग नदिएको भए, यी ग्रन्थ जनसमक्ष उपलब्ध पनि हुँदैन थिए । प्रकाशन गर्ने व्यवस्था मिलेर उहाँको कार्यले जनमानस आलोक पार्न सक्थे । सबैले टुप्पी काटेको हुँदैन, गृहस्थ विद्वानहरूले यो काम गर्न तत्सदा पारिवारिक चिन्ताबाट मुक्त पारी तिनको भरणपोषण गर्ने राष्ट्रको काम हुनुपर्छ, समाजले आदर गरेर सुख सुविधाको चाँजो पाँजो मिलाइदिनु पर्छ र सरकारले यस्तालाई सम्मान प्रधान गरी उचित व्यवस्थामा ध्यानदिनु पर्छ । विद्वान भोको भएन भने राष्ट्रले हरेक क्षेत्रमा प्रगति गरेको पाइन्छ । श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवको यो सुशासनमा मौसूफको सबल नेतृत्व पाए यसतर्फ म आशावादी छु ।

श्री भवगान बुद्धको बहुजनहिताय बहुजनसुखायको देशनालाई भिक्षुजीले साहित्यिक क्षेत्रमा चरितार्थ पार्नु भएको छ । अब उहाँको लेखनीले विश्रान्ति नलेओस् र उहाँले धेरै काम गर्न सक्नु होस् । उहाँप्रति फेरि पनि कृतज्ञता ज्ञापन गर्छु । ती ग्रन्थ पाएर म चिर ऋणी रहेको छु । ★

नेपाली, चाइनीज व भारतीय लाकां,
चप्पल व मोजाया लागी सदां लुमंका दिसँ ।

दबलकाजी तुलाधर

१०/८ लाकां ज्यासः, भोटाहिटी

कर्म फल

श्री सम्यकरत्न बज्राचार्य

जि ज्याजि संत धायेवं सुक चवने मछू । अले सफू
 लहाती कया पाना प्वीकाः यंकेगु जिगु बानि खः । स्वाः
 मद्दुगु गफ यायेगुसिकं धर्मया सफू स्वयेगु भि ताः । श्वः नं
 सत्संगतया फल खः । भिक्षु पिनिगु संगत लाःगुलि बुद्ध
 धर्मया सफूत स्वयेगु बानि जुल ।

छन्हू पूज्य अमृतानन्द भन्ते नं चवया बिज्यागु बुद्ध
 जीवनी सफू स्वयेगु पाः वल । व सफू गोकमछि च्वंनिसें
 क्वथ्यंक च्वना । पानाजक अर्थे प्वीकागु मखु ।
 विचार नं यानावं च्वना । सिद्धार्थकुमार जन्म जुसेनिसेंयागु
 घटनात—वसपोलया कमेया फलाफल अनुसारं साइते
 जन्मजूपि यशोधरा, कन्थक सल, कालुदायि, छन्नक सारथी,
 मंगल किसी, बोधिवृक्ष, धनदुगु प्यंगः घः उत्पन्न जुल धका
 चवया तःगु खँ ध्यंबले छक झसंक वंथे जुल । नुगले दुहाँ
 मवथे, मथूथे नं च्वन । सापसंक छक विचाः याना ।
 अले मतीवन जि थौं भोगयाना च्वनागु फुकं पूर्वजन्मया
 फलाफल ला धयाथे कल्पना जुल ।

अनं लिपा धम्मवती अनगरिकायागु 'कर्म' धयागु
 सफू लुमंसिवल । व सफू कया च्वनिसें क्वथ्यक स्वयाबले
 कफनया शंका निवारण जुल । अले मती वन थौं
 धम्मवती अनगरिकां थौंकन्हेया विद्यार्थिते व मिसातेत
 लोगु कथं शिक्षा दिक्षा त्रिया बुद्धधर्म प्रचारया लागी गुगु
 ढंगं पलाछिना बिज्यात व सराहनीय जू । वसपोलया कर्म
 बलागुलि अथवा कर्मया फलाफल अनुसारं ज्या जुया
 च्वंगुला मस्यु ।

वसपोल धम्मवती २००६ सालनिसें माँअबुपिन्त
 हाकुतिना बुद्धया संदेश नुगले घाना गृह जालं छुटे जुया

बिज्यात । म्हायामचा जूसा नं कायमचाथे उत्साह व
 साहस याना बर्माध्यक बिज्याना बुद्ध धर्म अध्ययन मयागु
 जूसा थौं धर्मकीर्ति विहारया जन्म मजुल खै । जिगु कर्म
 बला धका छचेंसं सुक च्वंवंगु जूसा थौया थव अवस्थया
 कल्पना नं याये फेमखु खै । थौं वसपोल हःसे धका हःपा
 व्युबले सकसिनं हाइसे धाःगु फलस्वरूप धर्मकीर्ति विहार
 स्थापना जुल । अले नां गथे अथे हे ज्या जुया झःझः
 धाइवल धयां अपो खँ ज्वीमखुथे ताः ।

धर्मकीर्ति विहारं शिक्षा जक त्रिया च्वंगु मखु
 श्रद्धालु पिनि पुण्यया पुसा पीगु वुं नं जुयावल । भाव
 भक्तियाये माःपिन्त पुष्प धूपादि तया आमिष पूजा चलेजुया
 च्वंगु दु । प्रति पत्ति पूजा व स्वास्थ्य लाभया खँ सीके
 माःपिन्त धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया शुक्रवार पतिकं
 कलामया रूपे गुबले छलफलया रूपे, गुबले बादबिवादया
 रूपे कार्यक्रम चलेजुया च्वंगु दु ।

सुं श्रद्धालुते दिवंगते ज्वी धुकुपिन्त पुण्य इनाबी
 माःसा सीपिनि नामं धर्मया सफूत पिकया धर्मदान याकेगु
 छगू वसपोलया न्हूगु खःसा व अभियान खः । थव साप हे
 बाँलागु लेंगु क्यना बिज्यात । सीपिनि नामं धर्मया सफूत
 छपे यानागुलि धर्मदान जक मखु शिक्षा प्रचार व परलोक
 वने धुकुपिनिगु गुणस्मरणया नामं धात्थेया श्राद्ध नं जूवन ।
 सफू व्वनीपिनि नं नुगः चक्कना वं । प्रकाशन यायेत ध्यवा
 तया व्युपिनि नं नुगः चक्कना वं । त्याग चेतना नं
 दयावल ।

थुकथं सीपिनि नामं सफूत पिहाँ वया सिन्ति इना
 बीगु ज्या जुया च्वंगुलि विहारे वने मलापिनि नं छेंचसं

चवना सफू स्वया धर्मया ज्ञान दयेके दत । यक्वसिया सफूत
स्वया धर्म चेतना दया वल । श्रद्धा जागृत जुया वल ।
छेंच छेंच धर्मया चर्चा जुया वल । मिसात विहारे वोगुलि
मिजंत साला हल ।

उर्कि जिगु मनं धयाचवन कर्मया फलाफल धयागु
उत्साह याना यंकुसा जक ठीक जुयावो । भोग याये दैगु
खः । कर्म हे म्दु धका नं, दुधका नं सुंक चवन धायेवं छुं
ज्वी मखु । ज्या याना यंकेबले मन नं शुद्ध ज्वीमाःथे च्वं ।
अलेजक ज्या यानाथे सिद्धि व फल दया वै । मन चवखा
मजुल कि फल नं भिनावै मखु ।

कर्मया सफू स्वया चवच्चं धम्मानन्दी अनगारिकाया
कर्म फल नं लुमंसि वल । भोटे सुं हे अनगारिका मजुनि
बले थः छेंच तोता अनगारिका जुया नारीजातीयात धर्म
चेतना दपेकेगु लैपु क्यना बिज्यात । थ्व नं छगू कर्म फल
मखा धाय् ! वसपोल थौं वयोवृद्ध अवस्थाय् जिम्वाइ
मखुत धाघां स्वयम्भू ववे किण्डोल विहारे बिज्याना च्वंगु
दु । वसपोल छम्ह नं धन्यवादाया पात्र खः ।

कीसं लोमंके मज्यूम्ह मेम्ह छम्ह मिसा खः
धर्मचारी अनगारिका । वसपोल छम्ह क्रान्तिकारीम्ह
मिसा खः । छायाघाःसा न्हापा राणा शासनया पाले—

“स्वदेश वासी तता केहें मेजुपि विद्या चवना दिये माल”
धैगु म्ये चिना मग्यासे नारी वर्गयात न्ह्यलं चायेका लैपु
क्यना बिज्याम्ह खः । वसपोलं थेरवादी धर्मप्रचार यायेत
आपालं कुतः याना न्ह्येव्वाना बिज्यागु दु । वसपोल नं थौं
वयोवृद्ध अवस्थाय् आः छुं याये फँमखुत धाघां महापरि
निर्वाण मूर्ति दुगु उपासिकारामे बिज्याना च्वंगु दु ।

च्वे उल्लेख यानापि स्वम्हसिगु नां नं मिले जू -
धम्मानन्दी, धम्मचारी व धम्मवती । धर्मया धर्वाय् व्वये-
कीपि जुया मखा गुरुवरपिसं योग्यगु नां तया बिज्यागु ।
हानं नां यात ल्वेक ज्यानं याना क्यना बिज्यात । थ्व
लुमंकातये माःथे च्वना पाठकपिनि न्ह्योने जिगु मनया खँ
छत्वाचा प्रस्तुत याना चवना । द्वंगु क्षमा ।

अर्को पनि निस्कयो ! के ? बुद्धकालीन परिव्राजक

भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरको कृति

बुद्धकालीन ब्राह्मण	४०० भन्दा बढी पृष्ठको रू.	७- मात्र
बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	५०० भन्दा बढी पृष्ठको रू.	८- मात्र
बुद्धकालीन राजपरिवार	६०० भन्दा बढी पृष्ठको रू.	१०- मात्र
बुद्धकालीन महिलाहरू	५०० भन्दा बढी पृष्ठको रू.	८- पछि
बुद्धकालीन परिव्राजकहरू	७५० पृष्ठको रू.	१६- मात्र

प्राप्तिथान :—

आनन्दकुटी, स्वयम्भू

मुनिविहार, भक्तपुर

भक्त पुस्तक भण्डार, तीनधारा बनेपा

श्रोवः विहार, काठमाडौं

धर्मकीर्ति विहार, नवलटोल

हेराकाजी सुइका, ल० पु०

एक पत्र

चूडानाथ भट्टराय

भदन्त आचार्य महास्थविर भिक्षु अमृतानन्दज्यूले पाली वाङ्मय मथेर नेपाली वाङ्मयमा ग्रन्थरत्नहरू जुन उपहार दिनु भयो, यसले उहाँलाई नेपाली भाषाले कहिले बिसँने भएन । बौद्धकालका ब्राह्मण, गृहस्थी, राजपरिवार, महिलाहरू तथा परिव्राजकहरूलाई परिचय गराइदिन उपयुक्त ग्रन्थहरू समर्थन हुने छन् । पाँच भागमा लेखिएका यी संग्रहलाई पञ्चरत्न ठानेको छु । यी ग्रन्थ मैले अध्ययन गर्दा बडो परिश्रम पूर्वक अनुसन्धान र परिशीलन गरी लेखिएका छन् । उहाँको पाली साहित्यको विद्वत्ता र उहाँको त्याग तपस्याबाट मात्रै यस्तो महत्त्वपूर्ण कार्य सम्पन्न हुन सकेको हो । यस्तो स्तुत्य साहित्य सेवा गर्ने मेरा आदरणीय भदन्त भिक्षुमा जति श्रद्धा अभिव्यक्त गर्दा पनि मन अघाउँदैन ।

उहाँले नयाँ बाटो देखाउनु भएर पहिलो देशिक हुनु भएको छ यस मार्गमा । अरू विद्वानबाट पनि यस्तै सुकार्य भए कति राष्ट्रलाई उपलब्धि हुने थियो । वैदिक कालदेखिनका समाजका गण्यमान्य व्यक्तिका आदर्शलाई यसरी नै भाग भागमा नेपाली साहित्यमा स्थान दिन सके समाजको कति ठूलो उपकार हुने थियो भन्ने लाग्छ । कामभन्दा कुरा नगरी सेवाब्रत लिने यहाँ कति पाइन्छन् र उहाँबाट नयाँ क्षितिजमा आशाको किरण देखा परेको ठानेको छु ।

सबै भिक्षु सन्यासी हुँदैनन्, फेरि सबै विद्वान पनि ती छैनन् र भएकाले पनि तपस्या गरेर लोकहित भावनाले यस्तो सेवा गर्न तत्पर हुँदैनन् । हाँआ आचार्य भिक्षु अमृतानन्दलाई विहार गुठीले सहयोग नदिएको भए, यी ग्रन्थ जनसमक्ष उपलब्ध पनि हुँदैन थिए । प्रकाशन गर्ने व्यवस्था मिलेर उहाँको कार्यले जनमानस आलोक पार्न सक्थे । सबैले टुप्पी काटेको हुँदैन, गृहस्थ विद्वानहरूले यो काम गर्न तम्सदा पारिवारिक चिन्ताबाट मुक्त पारी तिनको भरणपोषण गर्ने राष्ट्रको काम हुनुपर्छ, समाजले आदर गरेर सुख सुविधाको चाँजो पाँजो मिलाइदिनु पर्छ र सरकारले यस्तालाई सम्मान प्रधान गरी उचित व्यवस्थामा ध्यानदिनु पर्छ । विद्वान भोको भएन भने राष्ट्रले हरेक क्षेत्रमा प्रगति गरेको पाइन्छ । श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवको यो सुशासनमा मौसूफको सबल नेतृत्व पाए यसतर्फ म आशावादी छु ।

श्री भवगान बुद्धको बहुजनहिताय बहुजनसुखायको देशनालाई भिक्षुजीले साहित्यिक क्षेत्रमा चरितार्थ पार्नु भएको छ । अब उहाँको लेखनीले विश्रान्ति नलेओस् र उहाँले धेरै काम गर्न सक्नु होस् । उहाँप्रति फेरि पनि कृतज्ञता ज्ञापन गर्छु । ती ग्रन्थ पाएर म चिरि ऋणी रहेको छु । ★

नेपाली, चाइनीज व भारतीय लाकां,
चप्पल व मोजाया लागी सदां लुमंका दिसँ ।

दवलकाजी तुलाधर
१०/८ लाकां ज्यासः, भोटाहिटी

कर्म फल

श्री सम्यकरत्न बज्राचार्य

जि ज्याजि संत धायेवं सुंक चवने मछू । अले सफू
रहाती कया पाना प्वीकाः यंकेगु जिगु बानि ख । स्वाः
मदृगु गफ यायेगुसिकं धर्मया सफू स्वयेगु भि ता । ध्व नं
सत्संगतया फल खः । भिक्षु पिनिगु संगत लाःगुलि बुद्ध
धर्मया सफूत स्वयेगु बानि जुल ।

छन्हू पूज्य अमृतानन्द भन्ते नं चवया बिज्यागु बुद्ध
जीवनी सफू स्वयेगु पाः वल । व सफू गोकमछि च्वनिसें
क्वथ्यक च्वना । पानाजक अथे प्वीकागु मखु ।
विचार नं यानावं च्वना । सिद्धार्थकुमार जन्म जुनेनिसेंयागु
घटनात—वसपोलया कमेया फलाफल अनुसारं साइते
जन्मजूपि यशोधरा, कन्थक सल, कालुदायि, छन्नक सारथी,
मंगल किसी, बोधिवृक्ष, धनदुगु प्यंगः घः उत्पन्न जुल धका
चवया तःगु खँ थ्यंबले छक झसंक वंथे जुल । नुगले दुहां
मवंथे, मथूथे नं च्वन । सापसंरु छक विचाः याना ।
अले मतीवन जि थौं भोगयाना च्वनागु फुकं पूर्वजन्मया
फलाफल ला धयाथे कल्पना जुल ।

अनं लिपा धम्मवती अनगरिकायागु 'कर्म' धयागु
सफू लुमंसिबल । व सफू कया च्वनिसें क्वथ्यक स्वयाबले
कर्मफलया शंका निवारण जुल । अले मती वन थौं
धम्मवती अनगरिकां थौंकन्हेया विद्यार्थिते व मिसातेत
लोगु कथं शिक्षा दिक्षा बिया बुद्धधर्म प्रचारया लागी गुगु
ढंगं पलाछिना बिज्यात व सराहनीय जू । वसपोलया कर्म
बलागुलि अथवा कर्मया फलाफल अनुसारं ज्या जुया
च्वंगुला मस्यु ।

वसपोल धम्मवती २००६ सालनिसें माँअबुपिन्त
हाकुतिना बुद्धया संदेश नुगले घाना गृह जालं छुटे जुया

बिज्यात । म्हायूमचा जूसा नं कायमचाथे उत्साह व
साहस याना बमथ्यक बिज्याना बुद्ध धर्म अध्ययन मयागु
जूसा थौं धर्मकीर्ति विहारया जन्म मजुल खँ । जिगु कर्म
बःला धका छथेसं सुंक च्वंच्वंगु जूसा थौंया थव अवस्थाया
कल्पना नं याये फेमखु खँ । थौं वसपोलं हःसे धका हःषा
व्युबले सकसिनं हाइसे धाःगु फलस्वरूप धर्मकीर्ति विहार
स्थापना जुल । अले नां गथे अथे हे ज्या जुया झःझः
धाइवल धयां अपो खँ ज्वीमखुथे ताः ।

धर्मकीर्ति विहारं शिक्षा जक बिया च्वंगु मखु
श्रद्धालु पिनि पुण्यया पुसा पीगु बुं नं जुयावल । भाव
भक्तिप्राये माःपिन्त पुष्प धूपादि तथा आमिष पूजा चलेजुया
च्वंगु दु । प्रति पत्ति पूजा व स्वास्थ्य लाभया खँ सीके
माःपिन्त धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया शुक्रवार पतिकं
क्लामया रूपे गुबले छलफलया रूपे, गुबले बादबिवादया
रूपे कार्यक्रम चलेजुया च्वंगु दु ।

सुं श्रद्धालुते दिवंगत ज्वी धुकुपिन्त पुण्य इनाबी
माःसा सीपिनि नामं धर्मया सफूत पिकया धर्मदान याकेगु
छगू वसपोलया न्हूगु स्वःसा व अभियान खः । ध्व साप हे
बाँलागु लेंपु क्यना बिज्यात । सीपिनि नामं धर्मया सफूत
छपे यानागुलि धर्मदान जक मखु शिक्षा प्रचार व परलोक
वने धुकुपिनिगु गुणस्मरणया नामं धाथ्येया श्राद्ध नं जूवन ।
सफू व्वनीपिनि नं नुगः चक्कना वं । प्रकाशन यायेत ध्यबा
तया व्यूपिनि नं नुगः चक्कना वं । त्याग चेतना नं
दयावल ।

थुकथं सीपिनि नामं सफूत पिहाँ बया सिर्त्ति इना
बीगु ज्या जुया च्वंगुलि विहारे वने मलापिनि नं छेंघसं

चवना सफू स्वया धर्मया ज्ञान दयेके दत । यक्वसिया सफूत
स्वया धर्म चेतना दया वल । श्रद्धा जागूत जुया वल ।
छेच छेच धर्मया चर्चा जुया वल । मिसात विहारे वोगुलि
मिजंत साला हल ।

उकि जिगु मनं धयाचवन कर्मया फलाफल धयागु
उत्साह याना यंकुसा जक ठीक जुयावो । भोग याये दंगु
खः । कर्म हे महु धका नं, दुधका नं सुंक चवन धायेवं छुं
ज्वी मखु । ज्या याना यकेबले मन नं शुद्ध ज्वीमाःथे च्वं ।
अलेजक ज्या यानाथे सिद्धि व फल दया वै । मन चवखा
मजुल कि फल नं भिनावै मखु ।

कर्मया सफू स्वया चवचवं धम्मानन्दी अनगारिकाया
कर्म फल नं लुमंसि वल । भोटे सुं हे अनगारिका मजुनि
बले थः छेच तोता अनगारिका जुया नारीजातीयात धर्म
चेतना दपेकेगु लेंपु क्यना बिज्यात । थ्व नं छगू कर्म फल
मखा धाय् ! वसपोल थौं वयोवृद्ध अवस्थाय् जिम्बाइ
मखुत धाघां स्वयम्भू बवे किण्डोल विहारे बिज्याना च्वंगु
दु । वसपोल छम्ह नं धन्यवादाया पात्र खः ।

कीसं लोमके मज्यूम्ह मेम्ह छम्ह मिसा खः
धर्मचारी अनगारिका । वसपोल छम्ह क्रान्तिकारीम्ह
मिसा खः । छायाधाःसा न्हापा राणा शासनया पाले—

“स्वदेश वासी तता केहें मेजुपिं विद्या चवना दिये माल”
धंगु म्ये चिना मग्यासे नारी वर्गयात न्ह्यलं चायेका लेंपु
क्यना बिज्याम्ह खः । वसपोलं थेरवादी धर्मप्रचार यायेत
आपालं कुतः याना न्ह्यवाना बिज्यागु दु । वसपोल नं थौं
वयोवृद्ध अवस्थाय् आः छुं याये फेमखुत धाघां महापरि
निर्वाण मूर्ति दुगु उपासिकारामे बिज्याना च्वंगु दु ।

च्वे उल्लेख यानापिं स्वम्हसिगु नां नं मिले जू -
धम्मानन्दी, धम्मचारी व धम्मवती । धर्मया ध्वाय् ब्वये-
कीपिं जुया मखा गुरुवरपिसं योग्यगु नां तथा बिज्यागु ।
हानं नां यात ल्वेक ज्यानं याना क्यना बिज्यात । थ्व
लुमंकातये माःथे चवना पाठकपिनि न्ह्योने जिगु मनया खं
छत्वाचा प्रस्तुत याना चवना । इंगु क्षमा ।

अर्को पनि निस्कयो ! के ? बुद्धकालीन परिव्राजक

भिक्षु अस्तुतानन्द महास्थविरको कृति

बुद्धकालीन ब्राह्मण	४०० भन्दा बढी पृष्ठको रू. ७१- मात्र
बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	५०० भन्दा बढी पृष्ठको रू. ८१- मात्र
बुद्धकालीन राजपरिवार	६०० भन्दा बढी पृष्ठको रू. १०१- मात्र
बुद्धकालीन महिलाहरू	५०० भन्दा बढी पृष्ठको रू. ८१- पछि
बुद्धकालीन परिव्राजकहरू	७५० पृष्ठको रू. १६१- मात्र

प्राप्तिथान :—

आनन्दकुटी, स्वयम्भू
मुनिविहार, भक्तपुर
भक्त पुस्तक भण्डार, तीनधारा बनेपा

श्रीधः विहार, काठमाडौं
धर्मकीर्ति विहार, नघलटोल
हेराकाजी मुइका, ल० पु०

बसं बौद्धतीर्थ यात्रा-२

पटना

भिक्षु अभ्यघोष

५ पौष खुनु सुथन्हापनं मुजप्फरपुरं वना न्हिने
४ ताः इले पटनाय् थ्यंकः वना । अन बर्मी विहार,
पाटलिपुत्र सोसाइटी, राजेन्द्रनगर नं. १० धाःथाय् बाय्
चवना ।

पटनाया इतिहासया खं छकू निकू सीकातये बहजू ।
पालि साहित्य कथं वा महापरिनिर्वाण सूत्र अनुसार बुद्धया
पाले पटना छगू गाँ खः । राजा अजात शत्रुया मन्त्रीत
सुनीध व बस्सकार निम्हस्या वज्जितेत (लिच्छवीतेत)
पनेत थ्व नगर दयेकुगु खः । अबले बुद्ध थन बिज्याना
आनन्दयात सःता धया विज्यात—आनन्द थ्व नगर
'पाटलिपुत्र' नाम प्रसिद्ध महानगर ज्वीतिनि ।

थौंकन्हे थ्व नगर पटना नामं प्रख्यात जुया च्वंगु
दु । थ्व वर्तमान विहार राज्यया राजधानि खः । अशोक
महाराजया नं राजधानी पटना हे खः । आःतकं अशोक
महाराजया भग्नावशेष दरबार पखालं चाःहिका
टिकट बिया क्यनातःगु दिन । अशोक महाराजया आयो-
जनाय तृतीय संगीति (संगायना) नं पटनाय् हे जूगु खः ।
उकिं बौद्ध दृष्टिकोणं पटना बौद्ध तीर्थस्थल जूवन ।

नेपाले स्वया नयेगु खाना व फलफुल यक्वं देँ जू ।
जा, क्येँ तरकारी नित्ता प्वा जायेक नयेबले भा. रु. १।५०
दसा गाः । साक्क ला तया नःसा भा. रु. २।५० जक
दुसा गाः । फलफूल भिगु अनार १ किलोया ३।५० भा. रु.
लिपा वहे ४।५० भारु थ्यन । पसले नेपालीत भुजि भुनेथे
भुंवन अले भाः तुरन्त थार्हा वनीगु ।

नालन्दा

पौष ६ गते खुनु न्हापनं पटनां राजगृह पाखे
वनाबले न्हिने २ ताः इले नालन्दा थ्यन । थ्व थाय्यात
नालन्दा धका छाय् धाःगु ? थ्वथाय् गुकथं बौद्ध तीर्थस्थल
जुल थुखे ल्हाक ध्यान तयेनु ।

न्हापा थन बोधिसत्व जुजु जुयाच्वंगु जुल । व
जुजुं जनजीवन सुखमय यायेया लागी थःगु सम्पत्ति फुकं
दान वा त्याग याना बिल । फुकं त्याग याना नं मगाः ।
न अलन्दा-नालन्दा न्हाक्को व्यूसां मगाः धयागु अर्थे
व नां जूवन धका चीनि यात्री हुच एं सां या धापू खः ।
मेगु जनश्रुति अनुसारं अन पुखू छगू दु । व पुखुली
'नालन्दा' धयाम्ह नागराजा छम्ह दुगुलि नालन्दा नां जूगु
खः । न्हापानिसे आतकं थ्व थाय्यात 'नालन्दा' नामं
व्यवहार याना तल ।

नालन्दाया महत्त्व— भगवान् बुद्धया अग्रश्रावक

सारिपुत्र महास्थविरया जन्मभूमि नालन्दा खः । अशोक
महाराजां थ्व नालन्दा सारिपुत्र मोगल्लायनपिनि जन्मभूमि
खः धका आखः किया थां स्वाना थकुगु दुहें । मोगल्लायन
महास्थविरया जन्मभूमि नालन्दां क्वेछि तापा धका नं
उल्लेख दु । पटनां नालन्दा ५६ मील दक्षिणे लाः ।
नालन्दा पुलांगु बौद्ध शिक्षा केन्द्र खः । बौद्ध विश्व
विद्यालयया लागी प्रख्यात जुया च्वंगु दु । विशेषं महायान
बौद्ध सम्प्रदायया प्रमुख केन्द्र खः । थन रिदो आवासीय
विद्यार्थीत आखः ववना च्वंपि दुगु खः हँ । आखः व्वंकीपि
आचार्य गुरुपिहे १५६० म्हु दुगु खः हँ । युकि सीदु थ्व

पुरान विश्वविद्यालय गुलित विशाल धयागु। उलि विद्यार्थीपि दु धयागु प्रमाण भग्नावशेष छात्रावास व भोजनालय नापं भुतुया आकार प्रकारं हे श्वीका कायेफु।

नालन्दा म्युजियम ल्यूने भखारिथे जागु चायागु टचप निगःलं नं अनुमान यायेफु कि थन दोलदो भिक्षुपि अध्ययन याना च्वंगु दु। इतिहासं धयाचवं थन चीन (तिब्बत) कोरिया, जापान, लंका आदि विभिन्न देशया भिक्षुपि अध्ययन याना च्वंगु दु धयागु। इतिहासं धयाचवथे ११९७-१२०३ इस्वीया विजे बखितयार खिल्ली धाःमेस्यां नालन्दा विश्वविद्यालययात सम्पूर्णं नष्ट याना बिल। भिक्षुपिन्त स्वाः स्वाः स्याना बिल।

जि न्युनातयाथेला की नेपाले बज्रयान व तन्त्रयान बौद्ध सम्प्रदाय वयाच्वंगु थवहे नालन्दां खः।

धाः नव नालन्दा इन्स्टिच्युट स्थापना जूगु दु। नव नालन्दा विहार तं धाः। थ्व शिक्षा संस्थानया संस्थापक भिक्षु जगदिश काश्यप खः। थौकन्हे थन सलंसः थाइ, लाओसी क्याम्बोडिया, वियतनामी बौद्ध भिक्षुपि उच्च बौद्ध शिक्षा अध्ययन याना च्वंगु दु।

राजगृहया महत्व

नालन्दां ७ मील तापागु राजगृह स्थं बले न्हिने ५ ताः ई जुल। सिद्धार्थ कुमार कपिलवस्तु तीता प्रब्रजित जुया च्यानहु दुखुनु छेखापत्ति भिक्षा पचना नगर बासि तयेत आश्रयं चकित याना बिज्यागु शहर थवहे राजगृह खः। थनया पाण्डव धयागु पहाडया कवसं लवहैया छोने च्वना भिक्षा नया हानं थन बयेमानि धका बिम्बिसार जुजुयात बचन बिया उखेल (गया) पाखे स्वयावन। बचन बियातःगु अनुसारं बुद्धं धर्मचक्र प्रवर्तनयाना प्रथम वर्षावास सारनाथे च्वना द्वितीय वर्षावास राजगृहे च्वं बिज्यात। गौतम बुद्ध बिज्यात धयागु न्युना बिम्बिसार जुजुं थगु पँया बगीचाय् विहार दयेका बुद्धयात लःलहाना बिल। अबलौनसें

थ्व थाय् पवित्र भूमि जुल धयागु बौद्ध तयेगु धारणा खः। व थासे आः नं पँया बगीचा याना तःगु दु। वेणुवन दान बिया च्वंगु आकार चित्रांकित थाइलैण्डयापिसं दयेका तःगु चिकिचाधंगु विहार छगु नं दु।

मगध राज्यया राजधानि “राजगृह” खः। पालि साहित्ये राजगृह नामं व गन गनं गिरिबज्र धका नं धयातःगु खने दु। थौकन्हे राजगीर धाइ। संस्कृत भासं राजगृह धाइ।

थ्व राजगृह नगर साप समृद्धशालि व बाँला धका बुद्धं प्रशंसा याना बिज्यागु खँ महानरिनिर्वाण सूत्रे च्वया तःगु थथे खः।

“रमणीयं आनन्द राजगृहं, रमणीयो गिज्जकूटो पब्वतो, रमणीयो गौतम निग्रोधो, रमणीया वैभारपस्से सत्तपणीगुहा... रमणीयं जीवकम्बवनं।”

आनन्द! राजगृह साप बाँला...। थ्व राजगृह न्यागु पर्वत चाहिला च्वंगु नगर खः। बौद्ध साहित्य अनुसारं न्यागु पर्वतया नां खः—विपुल, गिज्जकूट, (गृद्धकूट) पाण्डव, इसिगिली व वैभार खः। जैन तयेगु अनुसार (१) विपुलगिरी, (२) रत्नगिरी, (३) उदयगिरि (४) सोनागिरि व (५) वैभारगिरि। फुक पहाडे वनेत बाँलाक लवहैया त्वाथ वा स्वाहानि दयेका तःगु दु। गृद्धकूट पर्वते वनेत जक जापानीतसें रोपवे (खिपःया लँ) दयेका वनेत अपुका तल। बरु ११- या टिकट कायेमाः। अन साप हे यच्चुसे पिच्चुसे च्वंक शान्तिस्तूप दयेका तल। अपाल मनुत थन हे जक चाःहुच वइपि खनेदु। थन साप न्ह्यायपुसे यच्चुसे पिच्चुसे च्वं।

थन राजगृहे स्वयं बहुगु देवदत्तं बुद्धयात स्याय् धका लवहँ कुरक छोगु पहाड, अजात शत्रुं बौस्याना चान्हे न्ह्यो मवया बुद्ध नापलाः वंगु जीवकया अँया बगीचाया विहार, अजातशत्रुं थः बौ बिम्बिसार जुजुयात कुना स्यागु

जेल, सुवर्ण भण्डार धायला आस्ति धातु भण्डार, पिप्पल खं खः ।
 गुफा व सप्तवर्णी गुफा खः । अजातशत्रुया आयोजनाय क्वाःलया पुखू छगू नं दु । व पुखुली नं मिसा
 बुद्धपरिनिर्वाण जुया स्वला लिपा न्यासः भिक्षुणि मुना मिजंया छुं भेद भाव मदु । सकले लखे दुबिना आनन्द
 सप्तपर्णि गुफाय प्रथम संगीति जूगु खः । कया च्वनी । भगवान् बुद्धया पालनिसें थ्व क्वालः वया
 सप्तपर्णि गुफाय वनेत क्वालखं मोल्हीथासं पिप्पल च्वंगु खने दु । पालि साहित्य “तपोदारामे वेपुल्ल पब्बते”
 गुफा दु । अनं च्वे उलेथ्यंक पहाड गया वनेमाः । थासं धका उल्लेख दु । तपोदाराम धयागु क्वाःलः बुया वइगु
 थासे जैन मन्दिर व शिव मन्दिर दु । जम्मा खुगू गुफा थाय्यात घाइ । पालि साहित्ये च्वयातःथे समिद्धि धयामह
 नाप लाइ । अजातशत्रुया पाले थ्व खुगू नं छगू हे गुफा भिक्षु मोल्हया चीवर मपुसे तिभाः पाना म्हंगका च्वंबले
 ज्वीमा धयागु पुरातत्व विभागया अनुमान खः । अप्सराथे बाँलामह मिसा छम्हस्या सापसंक काम वासना
 राजगीर बौद्धतय् लागी जक तीर्थस्थल मखु जैन उत्तेजना जुयावल हँ ।
 हिन्दू व मुस्लिम फुकस्यां साका (मंका) गु तीर्थस्थल खः । जिणि सकस्यां क्वाःलखे मोल्हुइ धुनेवं ख्वा यच्छुसे
 थन न्हाबले मोमो जुया च्वं । न्हाबले मेलाथे च्वं । थन च्वना लय्ताः ख्वाः वल । जिणि सकले बर्मी विहारे
 क्वालया हिटि यक्व दुगुलि हे पवित्र भूमि जूगुथे च्वं । च्वना । अन बुद्धपूजा जुल । सकले छपुचः जुया
 थन मोल्ही धुन धायवं खिति जक च्वत्तुला वनीगु मखु मधुर स्वरं प्रार्थना जुया च्वंबले अन वया च्वंपि
 ल्वे नं लनावं हँ । उकि तापाकनिसें धयबा फुका बाःपुला दर्शकत सालिकथे त्वले हे जुया च्वंगु चित्रण थन उल्लेख
 चाहिना बाछि लच्छि च्वना क्वालखे मोल्हया च्वनी । याये मफु । लिपा छम्ह मनू वया चीजकं न्यन—“हानं
 थन मिसातेत मोल्हीत अलग थाय् दुसा नं मस्यानिते गुबले थथे पूजा पाठ ज्वी ? हानं छक न्यने दुसा ज्यू ।
 मिजंत नाप धित्तुधिना थःथःगु च्वः व्वया मोल्हीगु हे मजा साप हे बाँलागु त्रक मखु आनन्दं नं ताल । जिमिसं थथे
 ताःथे च्वं । मिसात मोल्हीथाय् मिजं छम्ह वनकि बाँलागु प्रार्थना व पूजा न्यने मर्ननि । थुलि आनन्द नं
 पिपिच्याच्यां हाला हइ । मिजंत मोल्हीथाय् मिसात थ्वः गुबले मज्जनि ।
 थ्वः मोल्हवलं छु खं मदु । थ्व अजुगति चाय माःगु (बाकि लिपाया अंके)

How to Follow a Religions

. Ven. K. Dhammanand Malaysia

If we have learned to remove our jealousy, pride and wickedness, at least temporarily, we have found the correct way to practise a religion.

Religion is employed by many people as an escape from life, so many people who claim as religious persons are not authentically religious. They may put on the garb of religion. They may even go very often to places of worship. Still they have not learned to understand what religion stand for.

Religion advises man to do good, but man is interested in doing good; he is not interested in following this most important aspect of religion. Instead, he clings to certain other practices which have no real religious significance. Still man has not realised what religion has asked him to do. If we have learned to remove our jealousy, pride and wickedness, at least temporarily, we have found the correct way to practise a religion. But very unfortunately, people organise their religious activities in such a way as not to eradicate evil thoughts but to harbour and cultivate them in their mind. When we observe the various activities that people perform in the name of religion, we think that religion is progressing. But the real purpose and essence of religion is deteriorating day by day.

Most of us pretend to be religious, but in the name of religion, we commit the greatest atrocities. Religion is in danger. Religion has brought about much in discipline and much unrest. On the other hand, true religion is nothing more than the development of an inner awareness and

the extension of one's sympathy. We have to face our problems and try to solve them squarely by relying on our spiritual background. To run away from our problems in the name of spiritualism is not courageous and not at all spiritual.

The world today is a very sick place; men and women are rapidly sliding downhill to their own destruction. At the same time, they imagine that they are progressing towards a glorious civilisation that is yet to be dreamed. Irreligion is spreading everywhere in the name of religion. Many people misuse the religion for their personal gain and power.

Most people find it necessary to put forth arguments to 'prove' the validity of the religion that they are following. Some claim that their religion is the oldest and therefore contains the truth. Some claim that their religion has the most followers and therefore contains the truth. Yet more of these arguments are valid to establish the truth of a religion. One can judge the value of a religion by using only reason and commonsense.

(What Buddhists Believe)

बौद्ध गतिविधि

श्रद्धा

सुजाता अनगारिका गुम्ह कि नागी गुम्बाय दीक्षा कया महायानी धर्मया अनुशरण जुया च्वंम्ह खः । थुखे थेरवादी परम्पराय् नं श्रद्धा वना गत २०३० माघ महीनाय सकल भिक्षु व श्रामणेर नापं सकल अनगारिका-पिन्त आनन्दकुटी विहारे निमन्त्रणा याना जलपान संग्रह व मेमेगु नं दान बीगु श्रद्धा तथा विज्यात । श्रद्धा घयागु दुने नुगलनिसे प्रसन्न जुया पिर्हावैगु यच्चुस्से च्वंगु वस्तु खः । भेदभाव छुं मदुगु मनया अवस्था खः ।

अनगारिकापिन्त कल्पवृक्ष दान

श्रावस्ती अनगारिकाया जन्मदिया निमित्त कया आनन्दकुटी विहारे सकल भिक्षुगण पिन्त अष्टपरिष्कार सहितं भोजनदान सम्पन्न जुल । भोजन सिधयेवं अनगारिकापिन्त कल्पवृक्ष दान बीगु ज्या जुल । कल्पवृक्ष घयागुली सकतां चीज तथा दान बीगुयात कल्पवृक्ष धाइ । नम्बर अनुसारं छम्ह छम्हसित छता छता चीज लाइगु खः ।

त्याग चेतना

फागुन ३ गते अष्टमी खुनु आनन्दकुटी विहारे श्री जगत रत्न साहुया दिवंगत श्रीमतीया पुण्यस्मृतिस वेक प्रमुख सकल परिवारया त्याग चेतना व श्रद्धा कथं भव्य-रूपं सकल भिक्षुगण व अनगारिकापिन्त दान बीगु ज्या सम्पन्न जुल ।

थाइ बुद्धमूर्ति विहार निर्माण

२४ गते मात्र पुन्ही खुनु स्वयम्भू ज्ञानमाला भजन चलाया तत्वावधाने पुन्हीपतिकं जुया वइच्चंगु बुद्धगुण स्मरण (चैत्यपूजा) कार्यक्रम भव्यरूपं सम्पन्न जुल । उक्त

कार्यक्रमे श्रीराजमान उपासकं घयादिल आनन्दकुटी विहार एकांते लाः आनन्द कायेत लायकगु थेरवादी बुद्धधर्मया केन्द्र स्थान खः । थन लच्छिया छक पुन्ही खुनु ज्वोगु थुगु चैत्यपूजाय् भाग कायेवले मनयात साप सिच्चुसेच्वं, आनन्द जू । थन पुन्ही पतिकं त्हापं बिया भोजन यायेगु व्यवस्था दु ।

थाइ बुद्धमूर्ति छगू प्राप्तजुया च्वंगु दें दें दत । तर आतकं व तःधिकम्ह बुद्धमूर्ति स्थापना यायेत विहार छकू निर्माण याये मफुगु मछालापुसे च्वंगु खँ जुयाचवन । निदो स्वदो दाँ चन्दा उठेजुया च्वंगु दु । उलिदामं विहार निर्माण याये मछिना च्वन । उकि सज्जनतसे यथा श्रद्धा चन्दा बिया दिसँ धका श्री राजमान उपासकं अनुरोध यागु कथं चन्दा बिया दिपि —

श्रीमती हेरामाया क्षेत्रपाटी	५००।-
श्री बेखारत्न शाक्य, ललितपुर	५०।-
श्री जनकमान, भोटाहिटी	२०।-
चन्द्रमाया, मोतुली पुखुसिथे	२०।-
मागधी अनगारिका	५।-
धम्मदस्सी अनगारिका	५।-

माघ पुन्हीया सुथे व न्हिने धर्मदेशना व छलफल कार्यक्रम भिक्षु अश्वघोषपाखें सम्पन्न जुल ।

बौद्धतीर्थ यात्रीदल लिथ्यन

यलया युवक बौद्ध मण्डलया आयोजनाय् ६५ म्ह बौद्धतीर्थ यात्रीत बसं यात्रा याना सकुशल लिथ्यंगु समाचार दु ।

भिक्षु सुमंपलया नेतृत्वे ताहाकगु बसं बौद्धतीर्थ यात्रा याना सकुशल लिथ्यंगु समाचार दु ।

कोषाध्यक्ष

खवपया ज्ञानमाला संघया कोषाध्यक्ष श्री रामकृष्ण
वैद्य जुइ माथाय श्री सानुकाजी शाक्य घका भुल जूवन ।
खवपया चैत्यपूजा जुयाच्वंगु नं श्री रामकृष्ण वैद्यया
आयोजनाय् जुयाच्वंगु खः ।

बौद्ध परीक्षा

सुमंगल विहारया आयोजनाय् जुयाच्वंगु नेपाल
बौद्ध परियत्ति शिक्षाया जाँच शान्त वातावरणे सम्पन्न जूगु
समाचार दु ।

अंगरेजी भिक्षु अभिञ्जाणो

११ फागुन २०३० शुक्रबार । धर्मकीर्ति बौद्ध
अध्ययन गोष्ठीको आयोजनामा भएको एउटा स्वागत
समारोहमा लण्डनबाट आउनु भएको भिक्षु अभिञ्जाणोले
भन्नुभयो— म पहिले क्रिश्चियन थिए । अब म बौद्ध भएँ ।
क्रिश्चियन धर्म अनुसार संसारको श्रृष्टिकर्ता र मानिस-
हरूको भाग्य निर्माता ईश्वर नै हो । ईश्वरमा विश्वास भए
मात्र मानिसको जीवन सुखमय हुन्छ । तर बुद्धधर्ममा त
मानिस आफै ईश्वर हो । मानिसको जीवन सुखमय र
दुःखमय हुनु मानिसको आ-आफ्नो कर्म (काम) मा
निर्भर हुन्छ । भगवान् बुद्धले भन्नु भएको छ अर्थ
नबुझीकन विश्वासको भरमा धर्म ग्रहण गर्नु हुन्न । स्वतन्त्र
चिन्तनले विचार गरी राम्ररी बुझेर मात्र धर्म ग्रहण गर्नुं
पर्छ । बुद्ध धर्ममा अर्को राम्रो कुरो मैले के पाएँ भने—

मानिसको जीवन सुखमय बनाउनको लागि सधैं चेतनशील
र सतर्क भइ जीवन निर्वाह गर्नु नै धर्म हो । यी कुराहरूले
मलाई बौद्ध बनाइ दिए । भिक्षु अभिञ्जाणो आजभोलि
आनन्दकुटी विहारमा बस्नु भएको छ र वहाँ भावना
अभ्यास गर्दै हुनुहुन्छ ।

त्रिशूली

प्रत्येक पूर्णिमाको दिन गाउँगाउँमा स्थापना भइ-
राखेको चैत्यपूजा गर्ने सुगतपुर विहारको आयोजना
अनुसार गत माघ पूर्णिमाको दिन त्रिशूलीबाट करीब ८
माइल टाढा स्थित माने गाउँमा चैत्यपूजा सम्पन्न भयो ।
उक्त अवसरमा श्री धर्मरत्न शाक्यले चैत्यको क्रमिक
विकाशको इतिहासको साथै वास्तविक पूजा त कर्तव्य
पालन गर्नु नै हो भन्नुभयो । माने गाउँका जि० सदस्य
श्री लालबहादुर तामाङले उक्त चैत्य ५०० वर्ष पुरानो हो
भन्नुहुन्दा । अब हामी तामाङहरू शिक्षित हुनु परेको छ र
हामीमा रहेको पुरानो खराब बानिलाई तिलाञ्जली दिइ
नैतिकतापूर्ण जीवन बिताउनु बानि बसाल्नु सिकनु परेको
छ भन्नुभयो ।

बुम्ताङ पञ्चायतका प्रधान पञ्च श्री जगतबहादुर
तामाङले हामी तामाङमा बुद्धधर्मको ज्ञान कम छ । हामी-
हरूले शिक्षित हुनुको साथै बुद्धधर्मलाई अध्ययन गरेर धर्म
भनेको के हो बुझ्नु परेको छ । जहाँसम्म मलाई लाग्छ
परस्पर मिलेर कर्तव्य पालन गर्नु नै धर्म हो भन्नुभयो ।
उक्त चैत्यपूजा समारोहमा त्रिशूलीबाट ३२ जना श्रद्धालु-
हरूले भाग लिएको समाचार छ ।

व्यवस्थापक भिक्षु महानाम, प्रकाशक—आनन्दकुटी विहार गुठी, स्वयम्भू, काठमाण्डू, नेपाल ।

मुद्रक—नेपाल प्रेस, ६/५९८ शुक्रपथ, काठमाडौं । (फोन : ११०३२)